

Itäisen YTA-alueen neuvottelu

Paikka: Skype

Aika: 13.11. klo 13–16

Osallistujat

Pohjois-Savo

Sairaanhoidopiirin johtaja Risto Miettunen, Pohjois-Savon sairaanhoidopiiri
toimitusjohtaja Leila Pekkanen, Ylä-Savon sote
apulaiskaupunginjohtaja Jari Saarinen, Kuopion kaupunki
pelastusjohtaja Jukka Koponen, Pohjois-Savon pelastuslaitos
johtaja Ilkka Jokinen, Vaalijalan kuntayhtymä
toimialajohtaja Merja Miettinen, Pohjois-Savon sairaanhoidopiiri
johtajaylilääkäri Antti Hedman, Pohjois-Savon sairaanhoidopiiri
dekaani Jussi Pihlajamäki, Itä-Suomen yliopisto
hankejohtaja Jussi Lampi, Pohjois-Savon liitto

Etelä-Savo

muutosjohtaja Sami Sipilä, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
kuntayhtymän johtaja Risto Kortelainen, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
johtajaylilääkäri Jarmo Koski, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
pelastusjohtaja Seppo Lokka, Etelä-Savon pelastuslaitos

Itä-Savo

kuntayhtymäjohtaja Panu Peitsaro, Itä-Savon sairaanhoidopiirin kuntayhtymä
Vs. johtajaylilääkäri Jaana Luukkonen, Itä-Savon sairaanhoidopiirin kuntayhtymä

Keski-Suomi

digijohtaja Jari Porrasmaa, Keski-Suomen sairaanhoidopiiri
pelastusjohtaja Ville Mensala, Keski-Suomen pelastuslaitos
johtaja Juha Kinnunen, Keski-Suomen sairaanhoidopiiri
toimialajohtaja Kati Kallimo, Jyväskylän kaupunki

Pohjois-Karjala

Kehittämisjohtaja Heli Aalto, Siun sote
toimitusjohtaja Ilkka Pirskanen, Siun sote
toimialuejohtaja Sirpa Kaipainen, Siun sote

Ministeriön edustajat

osastopäällikkö Kari Hakari, STM puheenjohtaja
johtaja Taina Mäntyranta, STM varapuheenjohtaja
pelastusneuvos Janne Koivukoski, SM
neuvotteleva virkamies Tiina Snellman, SM
projektipäällikkö Markus Viitaniemi, SM
aluekoordinaattori Erja Mustonen, THL
arviointipäällikkö Ritva Kannisto, THL
asiantuntija Krista Björkroth, STM sihteeri

1. Tilaisuuden avaus ja osanottajien toteaminen

Puheenjohtajana osastopäällikkö Kari Hakari, joka avasi kokouksen 13.00. Taustamateriaaliksi on toimitettu kaikille THL:n aluekohtainen asiantuntija-arvio sekä taustamuistio. Asialista käytiin läpi ja hyväksyttiin.

2. Kokouksen sihteerin valinta ja asialistan hyväksyminen

Kokouksen sihteerinä toimivat Krista Björkroth.

3. Yhteistyöalueen lakisääteiset tehtävät (Liite 1)

Puheenjohtaja Kari Hakari sekä johtaja Taina Mäntyranta (STM) kävivät läpi neuvotteluiden agendan ja tulevia yhteistyöalueita koskevan säädöspohjan lakiluonnoksen pohjalta. Neuvotteluiden keskeisiä periaatteita ovat: Osapuolten välinen luottamus rakennetaan ministeriöiden ja tulevien hyvinvointialueiden välisen jatkuvan vuoropuhelun kautta, Yhteinen tilannekuva auttaa ohjaamaan tulevien hyvinvointialueiden toimintaa ja taloutta kokonaisuutena sekä kansallinen ohjaus keskittyy tulevien hyvinvointialueiden järjestämistehtäviin - ohjaaminen EI tarkoita alueiden tehtäviin tai palvelutuotantoon puuttumista.

Sote-järjestämislain 35 §:ssä määritetään hyvinvointialue sekä sen tehtävät. Hyvinvointialueiden järjestämisen sosiaali- ja terveydenhuollon alueellista yhteensovittamista, kehittämistä ja yhteistyötä varten on viisi sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöaluetta, joilla jokaisella on yliopistollinen sairaala. Sote-maakuntien yhteistyösopimus (36 §) tehdään valtuustokausittain ja tarkoituksena on varmistaa hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen, siltä osin kuin sen on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi. Yhteistyösopimuksen valmistelusta ja seurannasta määrätään 37§:ssa. Yhteistyösopimuksen toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain STM:n ja hyvinvointialueen välisessä neuvottelussa. On ehdotettu, että SM ja VM osallistuisivat STM:n neuvotteluun. Yhteistyösopimuksessa on listattu sovittavia asioita, mutta sellaisista asioista ei sovita, mistä on erikseen säädetty. Jos hyvinvointialueet eivät saa yhteistyösopimusta syntymään, valtioneuvosto voi päättää hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksesta ja sen sisällöstä.

4. Yhteistyöalueen nykytila ja strategisen tason kehittäminen (Liite 1)

4.1. Kooste alueen painopisteistä ja yhteiset kehittämishankkeet

Puheenjohtaja esitteli yhteistyöalueen alueiden painopisteet. Yhteistyöaluetasoisista painopistetarkastelua ei tänä vuonna vielä tehty. Painopisteiden käsittely ei ollut neuvottelun keskiössä, joten ne todettiin vain lyhyesti.

4.2. Kooste alueellisesta valmistelusta, yhteistyön nykytilasta ja mahdollisuuksista

YTA-alueen muodostavilla hyvinvointialueilla ei ole ollut virallista foorumia YTA-alueen valmistelulle. Kokouksessa käytiin läpi, mitä lainsäädäntö edellyttää yhteistyöalueelta ja mihin alueet ajattelevat voimavaroja suunnattavan.

YTA-alueen muodostavat hyvinvointialueet ymmärtävät, että YTA koskettaa erikoissairaanhoidon lisäksi myös laajemmin perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon kysymyksiä. YTA muodostaa hyvinvointialueiden näkökulmasta moninaisen ja –alaisen useammista aspekteista muodostuvan kokonaisuuden, jotka tulee valmistelussa huomioida. KYS-ervalla on kuitenkin ollut jo pitkään hyvin tiivis ja sääntömuotoinen sekä aikaan sidottu yhteinen valmistelutoiminta. Monia asioita on käsitelty ja viety eteenpäin yhdessä. Jo Sipilän hallituksen aikana valmistelua tehtiin keskeisten tahojen kanssa yhdessä, joka kertoo YTA-alueen valmisteluvalmiuden olemassaolosta. Myös nyt kaikilla toimijoilla on vahva yhteinen tahtotila pitää KYS-erva yhdessä muiltakin osin kuin vain erikoissairaanhoidon osalta. YTA-alueen yhteistyötä tukevat myös nyt käynnissä olevat yhteistyötasoiset hankkeet, jotka keskittyvät nuorisopsykiatriaan ja lasten ja nuorten osaamis- ja tukikeskuksiin (OT-keskus).

YTA-alueen tilanteeseen vaikuttavat hyvinvointialueiden erilaiset lähtökohdat. Pohjois-Karjalassa, Etelä-Savossa ja Itä-Savossa on integroidut rakenteet, kun taas Keski-Suomessa sekä Pohjois-Savossa on useampia järjestäjiä. Alueiden erilaiset tilanteet tuovat YTA-alueen muodostamiseen erilaisen kontekstin, joka omalta osaltaan saattaa vaikuttaa alueen muodostamiseen ja asioista sopimiseen. YTA-alueen valmistelussa huomioitava myös erityishuollon kuntayhtymä Vaalijalaan liittyvät kysymykset. Kullakin hyvinvointialueella on kuitenkin käynnissä sote-uudistukseen liittyvät valtionavustukset, jotka omalta osaltaan tukevat hyvinvointialueiden alueellista valmistelua.

Neuvottelussa käsiteltiin myös terveydenhuoltolain ja valtioneuvoston asetuksen mukaista erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen tilannetta. Sopimusta ei ole vielä saatu tehtyä, mutta hyvinvointialueilla on kuitenkin yhteinen tahtotila saada sopimus valmiiksi. Tavoitteena on saada sopimus valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Suurin osa asioista on täysin sovittuna yksimielisesti, mutta joitain pienempiä asioita vielä sopimatta mm. muutamien kirurgian osa-alueiden osalta. Eritoten sopimus vaikuttaisi olevan riippuvainen terveydenhuoltolain keskittämisse-
tuksesta, jonka valmistuttua YTA-alueella on valmius viedä järjestämissuunnitelmaa eteenpäin.

Neuvottelussa nostettiin esiin yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rooli ja niihin liittyvän yhteistyön vahvistaminen. YTA-alueen toimijat pitävät tärkeänä varmistaa yliopistojen välinen sekä myös yliopistojen ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö ja tiivistää niitä entisestään, etenkin hallinnon näkökulmasta. Yhteistyön vahvistamista pidetään erityisen tärkeänä, jotta varmistetaan riittävä ja monialainen osaaminen sekä työvoiman saatavuus niin sosiaaliryhtymien, perusterveydenhuollon lääkäreiden kuin myös erikoislääkäreiden osalta. Ministeriöstä kuitenkin todetaan, että hallinnollista yhteistyötä olennaisempaa on tarkastella, miten organisoituaan YTA-alueen tutkimus, kehittäminen, innovaatio ja koulutus toiminta. YTA-alueella vaikuttaa olevan valmius lähteä edistämään ja rakentamaan YTA-alueen yhteistyötä tutkimus, kehittäminen, innovaatio ja koulutus toiminnan osalta, johon ministeriöstä kannustetaan.

Yhteistyö tukipalveluissa nousi neuvottelussa esille. YTA-alueella on jo nyt yhteisessä ja jaetussa omistuksessa olevia tukipalveluyhtiöitä, jotka toiminnaltaan ulottuvat jopa YTA-alueen ulkopuolelle. Alueilla ollaan jo mukana UNAYhteistyössä, mutta tietotekniikan kehitys luo kuitenkin tulevaisuudessa suuren potentiaalisen tukipalveluiden omistusten yhteen järjestelyille. Tukipalveluissa tehtävää yhteistyötä kannattaakin jo tehdä ja yhä enemmän ja vahvistaa. On hyvä katsoa koko YTA-alueen tasoisesti, miten tukipalvelut ovat ratkaistavissa. Jos on rinnakkaisia vastaavia toimijoita, on olennaista pohtia, onko tarpeen pitää useita yhtiöitä, jotka tuottavat samoja palveluita vai voisiko YTA-tasoisesti tehdä vielä laajapohjaisempia tukipalveluorganisaatioita. Tukipalveluissa huomioitava myös kuntien osakeomistukset.

Neuvottelussa käsiteltiin myös lyhyesti investointeja. Keskeiseksi kysymykseksi nousi, millä tavoin YTA-tasoisesti tehdään investointiohjelmaa siten, jotta saavutetaan yksimielisyys. Alueella on iso asia saada YTA-tasoinen investointiohjelma kasaan. Ministeriöstä todetaan, että investointiohjelmassa olennaisinta on välttää päällekkäisten ja kilpailevien investointien syntyminen YTA-alueella.

Pelastustoimen osalta alueella esiintyy pelastuslaitosten välillä vahva yhteistyö, joka omalta osaltaan myös tukee koko alueen yhtenäisyyttä. Pelastustoiminta toimii maakuntarajoista välittämättä. Pelastustoimen kumppanuusverkoston myötä palveluita kehitetty ja yhdenmukaistettu. Alueella tehty vapaaehtoisesti muutenkin yhteistyötä mm. varautumisen osalta jo pitkään. Lisäksi alueella on muiden maakuntien pelastuslaitosten kanssa hankintayhteistyötä, jonka ansiosta kustannuksia saatu pienemmäksi. Neuvottelussa myös nostettiin esiin, että sotien ja pelan välistä yhteistyötä voitaisiin alueella tehdä varautumisen osalta. Ministeriöstä toivotaan yhteistyötä tehtävän myös valtioneuvoston asetuksella säädettyä tilanne- ja johtokeskustoiminnan osalta etenkin terveydenhuollon kanssa, mutta myös sosiaalipuolen kanssa.

5. Yhteistyösopimuksen keskeiset elementit

Johtaja Taina Mäntyranta kävi läpi lakiehdotuksen mukaisen yhteistyösopimuksen keskeiset kohdat ja etenemisen vaiheita. Tarkoituksena on luoda sisällysluettelopohja, jossa hyödynnetään jo viime vaalikaudella tehtyä yhteistyötä ja valmistelua. Sisällysluettelossa käydään läpi sopimuksen tausta ja tavoitteet sekä sopimuksen yleiset ehdot.

Hyvinvointialueet pitivät yhteistyösopimuksen mallipohjaa toimivana, joskin pohjan pitäisi olla mieluummin mahdollistava kuin pakottava, ja jättää tilaa paikallisille ratkaisuille. Pohjan pitäisi jättää tarpeeksi tilaa myös sellaisille asioille, jotka eivät ole sopimuksessa ja joista voitaisiin alueiden halutessaan sopia. Sopimuksen edellyttävien asioiden tulisi puolestaan olla sellaisia, että ne varmasti tuottavat lisäarvoa. Hyvinvointialueet pitivät myös hyvänä ideana sopimuspuolelta kommentointimahdollisuutta. Ministeriöstä todettiin, että kommentteja tullaan pyytämään ja sopimuspuolelta käsitellään mm. verkostoissa.

Aikaisemmin keskustelussa on noussut jo esille asioita, jotka tulee aikanaan huomioida myös sopimuksen laadinnassa (mm. koulutus, tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot). Hyvinvointialueet viedä nyt sellaisia asioita eteenpäin,

joissa pystyvät rakentamaan yhteistyötä. Alueella pitävät hyvänä, että yhteistyötä on alueella vapaus kehittää alueiden parhaaksi näkemällä tavalla. Lisäksi mainittakoon tiedonhallinnan ja sähköisten palveluiden osalta Asterhanke (APTJ), jossa osa hyvinvointialueista on mukana. Sitä kautta saattaa tulla uusia ideoita, mitä voisi yhdessä sopia erityisesti sähköisiin palveluihin liittyen.

6. Tulevaisuuden yhteistyön mahdollisuudet

YTA-alueella on jo erva-tasosta yhteistyötä. Ensivaiheessa erva-järjestämissuunnitelman asiat olisikin luontevinta siirtää YTA-sopimukseen ja sitä myöten laajentaa sopimusta koskemaan YTA-alueella sovittavia asioita. Näin ollen järjestämissuunnitelma luo pohjan erikoissairaanhoidon laajemmalle yhteistyölle kohti YTA-alueita yhteistyötä/suunnitelmaa. Ministeriöstä kannustetaan yhteistyön aloittamiseen/käynnistämiseen ja kehoitetaan valitsemaan tiettyjä kärkiä ja siten viemään valmistelua eteenpäin vapaaehtoisen valmistelun pohjalta. Neuvotteluissa on mm. noussut esiin koulutukseen, tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatioihin, varautumiseen ja tukipalveluihin liittyvät asiat.

7. Ajatuksia tulevaisuuden YTA-neuvotteluista

Käydyn keskustelun pohjalta, YTA-alueella on yhteinen tahtotila yhteistyön vahvistamiselle. Yhteistyösopimus tulee toimimaan hyvänä tarkistus tai –tukilistana. Tulevissa neuvotteluissa arvioidaan mihin suuntaan nähdään itse tarpeelliseksi kehittyminen, mikä on nykyinen tilannekuva. Toivotaan myös ministeriön sekä muiden asiantuntijoiden näkemystä siitä, mitä muilta hyvinvointialueilta voidaan oppia.

8. Muut mahdolliset asiat

Neuvottelussa käsiteltiin myös kehittämistoimintaan liittyviä kysymyksiä. Mahdollisesti uudistuksen myötä valtionavustuksista luovutaan ja alueille jaetaan kehittämistoimintaan erillistä rahoitusta tietyin ehdoin. Neuvotteluiden avulla tarkastellaan, mihin rahaa on käytetty. Alueiden mahdollisuutta kehittää pidetään ensiarvoisen tärkeänä.

9. Tilaisuuden päätös ja jatkotoimet

Lopuksi pohdittiin, onko tarpeen valita jokaiselta YTA-alueelta tai hyvinvointialueelta yhteyshenkilö, joka on mukana laajemmassa keskustelussa. Alueet pitivät kaikkien hyvinvointialueiden edustuksen huomioimista kannatettavana ratkaisuna. Alueiden toivotaankin voivan keskenään sopia, ketkä osallistuvat YTA-alueen jatkokeskusteluun. Alueellisen valmistelun vastuuhenkilöverkoston jäsenet voisivat mahdollisesti olla nämä tahot, koska YTA:an liittyvät asiat tulevat olemaan verkoston yksi keskeinen käsittelyaihe. Jokaiselta hyvinvointialueelta on verkostossa edustus.

Puheenjohtaja päätti kokouksen 15.03.

Liitteet

Liite 1 Itäinen YTA-neuvottelun taustamuistio

Liite 2 STM esitys YTA-Itäinen neuvottelu

Liite 3 THL:n asiantuntija-arvio